

Smittevern i luftfarten (covid-19)

Nasjonal veileder

Veilederen er utgitt av Helsedirektoratet. Faglig innhold er levert av Folkehelseinstituttet.

Først publisert: 28. april 2020

Sist faglig oppdatert: 28. juni 2021

Arkivert
Ugyldig fra 25.9.21

Arkivert
Ugyldig fra 25.9.21

Innhold

1. Målgruppe, formål og ansvar
2. Praktiske råd for å redusere risiko for smitte
3. Endringslogg

Arkivert
Ugyldig fra 25.9.21

Målgruppe, formål og ansvar

Hvem gjelder veilederen for?

Veilederen gjelder for luftfart med passasjertransport i Norge, på norsk kontinentalsokkel og Svalbard under covid-19-pandemien. Veilederen gjelder for hele reisen; også på flyplassterminal, og for fly og helikoptre som gjennomfører passasjertransport. Veilederen kommer i tillegg til eksisterende regler og retningslinjer for sektoren. For å sikre ivaretagelse av smitteverntiltakene er det viktig med koordinering og godt samarbeid mellom de ulike aktørene som er involvert i luftfartssektoren. For regler om karantene for flypersonell og reisende med fly vises det til [covid-19-forskriften \(lovdata.no\)](https://lovdata.no).

Formål med veilederen

Veilederen beskriver de grunnleggende tiltakene som er anbefalt for å redusere smitterisiko, samt forsterkede tiltak som kan være aktuelle ved økt smitterisiko.

Planlegging og risikovurdering i virksomheten

- Det er den enkelte virksomhet som har ansvar for å vurdere om transporttilbudet tilfredsstillende grunnleggende krav til smittevern, og dermed kan tilbys.
- Virksomheten skal utarbeide en plan og iverksette tiltak for å hindre smittespredning i virksomheten. Bedriftshelsetjeneste kan kontaktes ved behov for bistand til å vurdere smitterisikoen og utarbeide tiltaksplaner.
- Virksomheten skal sikre at alle ansatte og passasjerer er kjent med smittevernrutinene som gjelder og legge til rette for at rutinene kan følges.

I tillegg til smitteverntiltakene som beskrives under, skal de krav og rutiner som normalt gjelder for virksomheten følges. Les mer på Arbeidstilsynets nettsider:

- [Risikovurdering \(Arbeidstilsynet\)](#)
 - [Informasjon om covid-19 og tiltak i arbeidslivet \(Arbeidstilsynet\)](#)
-

Innhold i veilederen

Veilederen inneholder anbefalinger om grunnleggende smitteverntiltak som luftfartsvirksomheter og flypassasjerer bør følge gjennom hele pandemien.

Ved behov, kan Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet gi ytterligere råd og anbefalinger for hele eller deler av landet.

Denne veilederen er utarbeidet av Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet.

Informasjon om SARS-CoV-2: [Fakta om koronaviruset SARS-CoV-2 og sykdommen covid-19 \(fhi.no\)](#).

Smitterisiko ved flyreiser i Norge

Ved flyreiser kan smitte skje før (venteområde, innsjekking, ombordstigning), under, eller etter (avstigning, bagasjeutlevering) reisen. Smitterisikoen er knyttet til antall kontakter mellom personer, hvor nær hverandre folk er og hvor lenge personene oppholder seg nær hverandre i avgrensede områder.

Kunnskapen om smitterisikoen for covid-19 om bord på fly er begrenset. Slik smitte er vanskelig å dokumentere, men erfaringene så langt i utbruddet tilsier at det ikke er vanlig at covid-19 smitter på fly.

Praktiske råd for å redusere risiko for smitte

Syke personer bør holde seg hjemme

- Passasjerer og ansatte bør holde seg hjemme dersom de har symptomer forenlig med covid-19.
- Passasjerer og ansatte som er [pålagt isolering \(fhi.no\)](#) skal ikke reise med fly eller annen offentlig transport.
- Passasjerer og ansatte som er i [karantene \(fhi.no\)](#) skal som hovedregel ikke reise med fly eller annen offentlig transport.

Se også: [Avstand, karantene og isolering \(fhi.no\)](#).

Råd om håndhygiene

Virksomhetene bør tilrettelegge for god håndhygiene for ansatte og reisende. Se også sjekkliste.

Fasiliteter for håndhygiene bør være godt synlig og tilgjengelig der hvor folk har tett kontakt, og plasseringen bør være hensiktsmessig og forutsigbar.

Se Folkehelseinstituttets nettsider for flere [råd om hånd- og hostehygiene](#).

Råd om bruk av smittevernutstyr

- Ansatte og passasjerer trenger ikke å bruke hansker i andre situasjoner enn der man normalt bruker hansker. Hansker begrenser, men utelukker ikke forurensning av hendene og reduserer ikke behov for håndhygiene etter bruk.
- Det er ikke gitt en nasjonal anbefaling om å bruke munnbind i offentlige transportmidler eller fly, eller på flyplassen. Bruk av munnbind erstatter ikke andre smitteverntiltak, som å holde avstand. Det kan gis lokale anbefalinger om bruk av munnbind i situasjoner med økt smitterisiko. (Se [Forsterkede tiltak ved økt smitterisiko](#)).
- Det europeiske luftfartsbyrået, EASA, har anbefalt at medisinske munnbind skal benyttes ved flyreiser. Dette gjelder fra terminal til terminal, og spesielt dersom avstand ikke kan opprettholdes.

- Dersom munnbind skal benyttes på flyreiser, bør passasjerer informeres slik at de kan ha munnbind tilgjengelig før reiser. Flyselskapet bør gi opplæring og informasjon om korrekt bruk i flykabinen.

Se råd om [hansker](#) og [munnbind](#) hos Folkehelseinstituttet.

Råd om renhold

Virksomhetene bør utarbeide en renholdsplan. Se også sjekkliste.

- Det skal vurderes om det er arealer som bør prioriteres med hyppigere renhold, slik som hyppig berørte kontaktpunkter (automater, dørhåndtak, tastaturer, telefoner, armlener på stoler, bord, lysbrytere, toaletter, servanter og annet).
- I situasjoner der det anbefales å bruke munnbind bør det legges til rette for egnet avfallshåndtering.

Se råd om [renhold \(fhi.no\)](#).

Kontaktreduserende tiltak

- Det er viktig å opprettholde den anbefalte avstanden på minst 1 meter gjennom hele reisen, fra terminal til terminal. Helsemyndighetenes [anbefalinger om avstand mellom personer](#) gjelder også her.

Spesifikke kontaktreduserende tiltak på flyplassen

- På flyplasser og flyreiser er det gode muligheter for å sørge for at de generelle smitteverntiltakene kan etterleves både før, under og etter reisen. Gode rutiner vil redusere kontakt mellom personer.
- Tiltak er særlig viktig ved flaskehals der det dannes køer, slik som ved sikkerhetskontroll, passkontroll o.l., og mellom skranke.
- Det kan vurderes å begrense antall personer som kan være til stede samtidig i lokaler som butikker etc.
- For restauranter gjelder egne krav i henhold til [covid-19-forskriften \(lovdata.no\)](#).
- Montering av pleksiglass kan vurderes for å beskytte ansatte.

Spesifikke kontaktreduserende tiltak på fly

- Rutiner for ombordstigning og ilandstigning bør planlegges og organiseres godt for å sikre avstand og unngå trengsel mellom passasjerer og mellom passasjerer og ansatte.
- Kontakt mellom ansatte og passasjerer bør begrenses så langt det er mulig, for eksempel ved at ansatte betjener kun en del av kabinen.

- Begrens salg og servering av mat og drikke for å redusere ansikt til ansikt kontakt mellom ansatte og passasjerer og for å redusere bevegelse i kabinen. Vurder å dele ut mat og drikke på forhånd eller under flyreisen.

Forsterkede tiltak ved økt smitterisiko

I situasjoner med økt smitterisiko kan Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet anbefale forsterkede smitteverntiltak. Kommuner kan også fastsette lokale tiltak og forsterkede krav til virksomhetene med hjemmel i [lov om vern mot smittsomme sykdommer § 4-1 \(lovdata.no\)](#). I slike situasjoner kan følgende råd og tiltak være aktuelle:

- Økt avstand mellom passasjerer. Ett ledig sete mellom passasjerer er anbefalt unntatt for personer som reiser sammen med andre de bor med, eller tilsvarende nærme. Se råd om [Avstand, sosial og fysisk kontakt \(fhi.no\)](#).
- Helsemyndighetene vurderer at ett tomt sete mellom hver passasjer i tilstrekkelig grad ivaretar krav om én meters avstand.
- Passasjerer bør ha munnbind tilgjengelig før reisen.
- Passasjerer og ansatte bør bruke munnbind på reisen når avstanden ikke kan opprettholdes, dette gjelder også på flyplassterminalen.

Informasjon til reisende

Flyselskapene bør sende informasjon til passasjerer om gjeldende smittevernrutiner ved flyreiser. Passasjerene må også informeres om at man ikke bør reise ved symptomer forenlig med covid-19 og at de skal ikke reise hvis de er i karantene eller i hjemmeisolasjon. Det anbefales at passasjerer får informasjon ved bestilling av billetter og igjen som en påminnelse nært inntil selve reisen (for eksempel via SMS-varsel).

Det bør i tillegg være informasjonsmateriell for reisende tilgjengelig på flyplassen (plakater, informasjonsskjermer etc.), samt tydelig informasjon til reisende om hva de skal gjøre, og hvem de skal kontakte ved symptomer forenlig med covid-19.

Råd og informasjon til befolkningen om symptomer på covid-19 og informasjon om flyreiser finnes også på [fhi.no](#) og på [helsenorge.no](#).

Se også [Folkehelseinstituttets råd til risikogrupper](#).

Håndtering av passasjerer med mistenkt covid-19 under reise

- Alle selskaper bør utarbeide egne rutiner basert på gjeldende retningslinjer.
- I tillegg til vanlig førstehjelpsutstyr bør kabinpersonell også ha tilgang til munnbind og øyebeskyttelse/visir, engangshansker (eventuelt engangsfrakk) og egnet desinfeksjonsmiddel.
- Ved mistanke om covid-19 hos passasjer om bord på fly, skal passasjer holdes adskilt fra de andre reisende med minimum 1 meters avstand (vanligvis 2 seterader i alle retninger). Vedkommende skal påføres medisinsk munnbind så raskt som mulig. Munnbind må imidlertid ikke brukes ved alvorlig respirasjonsbesvær, oppkast/aspirasjonsfare, ufrie luftveier eller behov for oksygen.
- Ved behov bør den reisende følges opp av kabinansatte som vurderer behov for bruk av smittevernutstyr. Dersom det er mistanke om smitte på fly, skal gjeldende rutiner for rengjøring/desinfeksjon følges.

Alle passasjerer med mistanke om covid-19 bør vurderes av helsepersonell.

Tiltak under flyreise

- Sikre god organisering og planlegging.
- Sikre avstand mellom passasjerer og mellom passasjerer og ansatte.
- Unngå aviser, magasiner, puter, tepper og annet materiell som deles av passasjerer.
- Matsservering og servering av drikke bør gjøres på en måte med begrenset bevegelse i kabinen. Del eventuelt ut mat og drikke på forhånd eller under påstigning.

Endringslogg

28. juni 2021

- Veilederen er revidert og forkortet.

30. september

- Ny versjon av veilederen er publisert. Endringer i denne utgaven:
 - Strukturen i veilederen er endret og teksten er forkortet
 - Anbefaling om forsterkede tiltak som er aktuelle ved økt smitterisiko er lagt til

16. juni

- Oppdatert «Sjekkliste for tiltak under flyreise» når det gjelder sitteplasser i flyet.

15. juni

- En begrenset revisjon av veilederen ble gjort 12. juni. Disse endringene ble lagt inn i denne digitale veilederen 15. juni.
Ved revisjonen 12.06.20 ble rådene om avstand og bruk av munnbind vurdert. Rådet om å holde avstand gjelder i hele befolkningen, og bør holdes så langt som mulig også på reiser. Regjeringen vedtok 12.06.20 at alle seter på flyene skal kunne brukes. Det er i dag en lav smitterisiko i Norge, og munnbind (medisinske munnbind og ikke-medisinske ansiktsmasker) er ikke anbefalt for befolkningen - heller ikke ved flyreiser - selv om smitterisikoen vil kunne øke litt når rådet om avstand fravikes på fly.

11. juni

- **Kapittel 3 (Anbefalt avstand mellom passasjerer) + kapittel 4 (Smitteforebyggende tiltak) og sjekkliste for tiltak under flyreise:** Lagt til informasjon om at det jobbes med å oppdatere veilederen når det gjelder anbefaling om ledig midtsete.

29. april

- **Kapittel 4 – Smitteforebyggende tiltak:** Endret ordlyd fra "skal" til "bør" i setningen "Personer med akutt luftveisinfeksjon bør holde seg hjemme".
- **Vedlegg:** Lagt til "Unngå aviser, magasiner, puter, tepper og annet materiell som deles av passasjerer" i begge sjekklister.

Arkivert
Ugyldig fra 25.9.21